

ТРЫУМФ ЛІТАРАТУРНАЙ ДРУЖБЫ

Башкірскіх пісьменнікаў сустракаў Дом літаратара

Дэлегацыя башкірскіх і беларускіх пісьменнікаў у знак Дзён башкірскай літаратуры ў Беларусі ўсклала кветкі да Абеліска Перамогі ў Мінску.

— Вялікая Айчынная вайна сёння як ніколі ўспрымаецца як сімвал сяброўства, еднасці нашых народаў, народаў Расіі і Беларусі, народа Башкартастана і народа Беларусі, — сказаў у час цырымоніі на плошчы Перамогі старшыня Саюза пісьменнікаў Башкартастана прэзідэнт, публіцыст Айгіз Баймухаметаў. — Здаецца, увес свет звар'яецца, народы многіх краін бяздумна, не думаючы пра заўтрашні дзень, уступаюць у сваркі і бойкі, высятляюць адносіны нават не ў фармаце інфармацыйных войнаў, а вядуць узброеную барацьбу. Як быццам не разумеюць знішчальную сілу ваеннай калатнечы?! Хіба думаюць арганізатары кровапраліцця пра заўтрашні дзень, пра нашчадкаў, пра захаванне самога жыцця на нашай планеце?! А мы, нашы прашчурны, у Вялікую Айчынную вайну былі разам!.. Таму і слова, якое перадаём нашчадкам, павінна вучыць гэтай еднасці, павінна вучыць міру і стваральнасці. Мне вельмі прыемна, што беларусы прымаюць нас у Дзень Рэспублікі Башкартастан — у дзень нашага важнага свята.

старшыня Саюза пісьменнікаў Беларусі, прэзідэнт, публіцыст, дзіцячая пісьменніца Алена Стэльмах і заслужаны дзеяч культуры Рэспублікі Беларусь, старшыня Мінскага гарадскога аддзялення Саюза пісьменнікаў Беларусі, паэт і перакладчык Міхась Пазнякоў.

Сапраўдным падарункам для гасцей і гаспадароў стала песня «Мой Башкартастан», якую выканала народная артыстка Башкартастана Альфія Юлчурына. Дырэктар Нацыянальнага літаратурнага музея Рэспублікі Башкартастан Міляўша Кагарманавая расказала прысутным пра павязь башкірскай і беларускай літаратур. Дарэчы, у 1936 годзе ў Мінску таксама працавала вялікая дэлегацыя пісьменнікаў з Уфы. Яны ўдзельнічалі ў трэцім пленуме Саюза савецкіх пісьменнікаў, дзе разглядалася і пытанне развіц-

май смерці жыла ў Бірску, адміністрацыйным цэнтры Бірскага раёна Башкартастана. У 1942—1952 гадах працавала над раманам «Іргіз», які быў надрукаваны пасля яе смерці, у 1957 годзе. Пасмяротна Х. Даўлетшына ўганаравана першай Рэспубліканскай прэміяй імя Салавата Юлаева (у 1967 годзе) з фармулёўкай «За раман «Іргіз» (пасмяротна)».

Уласныя вершы на роднай мове на вечарыне чыталі башкірскія паэтэсы Зульфія Хананавая, Ларысы Абдуліна, Гульназ Кутуева, Святлана Чураева, Міляўша Кагарманавая. Творы Зульфіі Хананавой і Ларысы Абдулінай неаднойчы друкаваліся ў літаратурна-мастацкіх часопісах «Польмя», «Маладосць», газеце Літаратура і мастацтва» ў перакладзе на беларускую мову. Гарманічным дапаўненнем да выступлення паэтэс з Уфы стала чытанне вершаў башкірскіх паэтаў у перакладзе на беларускую мову. Гэта выдатна зрабілі Вольга Багушынская, Іна Фралова, Валянціна Драбышэўская.

У рамках праграмы вечарыны сваімі талентамі падзяліліся студэнты 4 курса Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта культуры і мастацтваў. Уразіў усіх і ансамбль «Эльсэн», выступленне Гульсіны Аброськінай і Заліі Азаравой з чытаннем верша народнага паэта Башкартастана Мустая Карыма «Не рускі я, але расіянін». А завяршылася сапраўднае свята літаратуры і дружбы выступленнем ансамбля народнай музыкі і песні «Мінскі гармонік» пад кіраўніцтвам Івана Катовіча.

...На завяршэнне Дзён башкірскай літаратуры дэлегацыя гасцей з Уфы наведася ў Нацыянальную бібліятэку Беларусі. Башкірскія літаратары падарылі ў фонды галоўнай кніжніцы Рэспублікі Беларусь вялікую калекцыю кніг паэтаў і прэзідэнтаў Башкартастана на башкірскай і рускай мовах. Гаспадары Нацыянальнай бібліятэкі адзначылі, што гэты падарунак стане асновай башкірскай кніжнай калекцыі.

З просьбай пракаментаваць завяршэнне Дзён башкірскай літаратуры ў Беларусі мы звярнуліся да першага намесніка старшыні Саюза пісьменнікаў Беларусі Алены СТЭЛЬМАХ.

Вось што яна адзначыла: «Увесну, у сакавіку сёлета года Саюз пісьменнікаў Беларусі праводзіў разам з калегамі з Ташкента Дні ўзбекскай літаратуры ў Беларусі. Цяпер вось — Дні башкірскай літаратуры. Гэта становіцца добрай традыцыяй пашырэння ўяўлення чытачоў нашай краіны пра нацыянальную літаратуру іншых народаў. Мы ўзнаўляем традыцыі ранейшых дзесяцігоддзяў, нагадваем пра стасункі, якія былі ў нашых класікаў. Жывыя сустрачкі літаратараў у сённяшнія дні — гэта і мост да большай актыўнасці літаратурна-мастацкіх перыядычных выданняў у справе знаёмства з башкірскай літаратурай у Беларусі, беларускай — у Башкартастане. Невыпадкава ж і склад дэлегацыі з Уфы гэтым разам быў у большай ступені з галоўных рэдактараў часопісаў. Мы абмеркавалі з калегамі мноства розных тэм, спланавалі шэраг сумесных кніжных праектаў, якія будуць рэалізаваны ў самы бліжэйшы час».

Па выніках Дзён башкірскай літаратуры ў Беларусі дасягнута дамоўленасць пра выданне анталогіі беларускай літаратуры ў Башкартастане і выданне анталогіі сучаснай башкірскай прозы і паэзіі ў перакладзе на беларускую мову. Мяркуюцца, што асобныя кнігі башкірскіх паэтаў пабачаць свет у серыі «Сябрына: паэзія народаў Расіі». У прыватнасці, ужо падрыхтавана кніга з перакладамі вершаў і паэм Зульфіі Хананавой. Зборнік запланаваны да выдання на пачатку 2024 года. Беларускія калегі шмат распыталі ў гасцей з Уфы пра развіццё дзіцячай літаратуры ў Башкартастане. А значыць, будуць новыя праекты і ў гэтым кірунку. Ёсць дамоўленасць і пра абменныя нумары ў часопісах Башкартастана і Беларусі. Пра гэта, у прыватнасці, на розных імпрэзах Дзён гаварыў галоўны рэдактар часопіса «Агідэль» Мунір Кунафін.

Застаецца чакаць іншых літаратурных свят — Дзён літаратуры Казахстана, Таджыкістана, народаў Расіі... Беларусь гатова сябраваць з усімі адкрыта, шчыра, з павагай да чужых традыцый, чужых мастацкіх і літаратурных скарбаў.

Мікола БЕРЛЕЖ.
Фота Кастуся ДРОБАВА.

Пасля ўскладання кветак у памяць башкартастанцаў, якія загінулі ў Беларусі ў гады Вялікай Айчыннай вайны, госці наведалі Саюз пісьменнікаў Беларусі, дзе іх ужо чакалі многія паэты, прэзідэнт, публіцысты, драматургі, дзіцячыя пісьменнікі нашай краіны, дзе была разгорнута выстаўка кніг і часопісаў з творами башкірскіх пісьменнікаў. З вялікай цікавасцю ўсе гарталі часопісы на башкірскай мове, выслухоўвалі тлумачэнні, звязаныя з ацэнкай літаратурнага працэсу ў Башкартастане. Завязаліся жывыя, творчыя стасункі. А следам на сцэне актавай залы Дома літаратара адбылася ўрачыстая вечарына Дзён башкірскай літаратуры ў Беларусі. З прывітальнымі словамі да гасцей і ўдзельнікаў святочнай імпрэзы звярнуліся кіраўнікі пісьменніцкіх арганізацый Беларусі і Башкартастана — Аляксандр Карлюкевіч і Айгіз Баймухаметаў. А далей рэй павялі вядучыя — першы намеснік

ця башкірскай савецкай паэзіі. З таго часу мінулі многія дзесяцігоддзі, але гэты факт літаратурнага пабрацімства памятаюць ва Уфе і цяпер... Сённяшнія госці з Башкартастана нагадалі, што сярод удзельнікаў пленума была і класік башкірскай літаратуры Хадзіш Даўлетшына (1905—1954). Яе першае апавяданне было надрукавана ў газеце «Моладзь Башкартастана» ў 1926 годзе. У 1931 годзе была надрукавана апавесць Хадзіш Даўлетшынай — «Айбіке» (дарэчы, па інфармацыі башкірскіх музейшчыкаў і бібліяграфіаў, твор быў перакладзены на беларускую мову і выдадзены ў Мінску да пленума 1936 года). У 1932-м — апавесць «Хвалі калосся», у наступныя гады — новыя творы... У 1937 годзе таленавіты пісьменніца была рэпрэсавана як жонка «ворага народа» (яе муж — наркам асветы Башкірскай АССР, пісьменнік Губай Даўлетшын). У 1942 годзе, пасля вызвалення, да са-